

ВИСТАВКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ РІПКИНСЬКОГО РАЙОННОГО ІСТОРИКО-КРАЄЗНАВЧОГО МУЗЕЮ

Оксана Захарова-Заборовська

Важливе місце в розвитку, збереженні, вивченні, популяризації пам'яток історії та культури в Ріпкинському районі Чернігівської області посідає діяльність районного історико-краєзнавчого музею. Формування фондової колекції, створення експозиції, що включає представлення традиційної культури у відтвореному інтер'єрі хати, вироби майстрів самобутніх місцевих осередків ткацтва, гончарства, проведення фестивалів, майстер-класів — ось головні напрями роботи Музею. Особливий резонанс викликає виставкова робота закладу. Щороку відбувається 4–5 виставок декоративного мистецтва, які ознайомлюють з роботами митців рідного краю: художників, майстрів вишивки, ткацтва, гончарства, різьблення по дереву тощо.

Неабиякий інтерес викликала виставка робіт художника Михайла Севастьяновича Прокоп'юка, уродженця Ріпкинського району, уперше організована з ініціативи Музею. Серед почесних гостей на презентації виставки були присутні родичі художника — Микола Іванович Воєдило та Віра Іванівна Лепеха. Також із Чернігова завітали люди, які особисто знали Михайла Прокоп'юка та охоче поділилися спогадами про майстра живопису. Це Олена Віталіївна Ісаченко, Світлана Василівна Демченко — старші наукові співробітники Чернігівського обласного художнього музею ім. Григорія Галагана, заслужений художник України, член Чернігівської обласної Спілки художників Леонід Олександрович Заборовський та завідувач науково-методичного відділу Чернігівського обласного історичного музею ім. Василя Тарновського Валентина Леонідівна Луцька. Дослідження про життя і творчість видатного майстра присутнім представили учні Ріпкинської районної гімназії Аліна Летошко та Катерина Мозоль разом з

учителькою Іриною Михайлівною Костенок у межах мистецького проекту Міжнародного «Партнер клубу» під назвою «У коловерті не вигубних світів».

Михайло Прокоп'юк народився в с. Суличівка 1926 року в багатодітній родині. Прожив довге нелегке життя. Його батьки переїхали в с. Суличівка з Волині, вели одноосібне селянське господарство. У 1930-х роках сім'ю розкуркулили, померла мати. Батько був його опорою, наставником, другом. Маючи від природи неабиякий мистецький хист, умів робити скрипки, учив сина та інших дітей грі на різних музичних інструментах. Усією родиною грали на святах та весіллях у рідному селі. Однак уже тоді найбільший інтерес у хлопця був до малювання. М. Прокоп'юк — учасник Другої світової війни. Після її закінчення поринув у навчання, здійснюючи свою мрію — стати художником. Протягом 1953–1958 років здобував освіту в Харківському художньому училищі за спеціальністю «монументальний живопис». По закінченню навчання в Харкові переїздить до Чернігова, де відбувається його становлення як художника (тут написані численні роботи: натюрморти, пейзажі, портрети в стилі реалізму). На виставці було широко представлено картини художника з різної тематики. Упродовж усієї діяльності для М. Прокоп'юка провідною темою була краса рідної землі, своєї малої батьківщини. Художня мова митця різнобарвна та яскрава. Михайло Севастьянович залишив у спадок великий доробок.

У Ріпкинському районі народні майстри продовжують розвивати традиції художньої обробки деревини. Щороку на виставці з новими оригінальними творами ознайомлюють місцеві умільці: різьбяр, художник-оформлювач Микола Володимирович Листопадів із смт Ріпки, Михайло Павлович Жуков із

с. Олешня, Михайло Васильович Макаренко (художня обробка деревини на токарному верстаті) із с. Олександрівка, а також Олександр Анатолійович Вишневський (сегментне точіння) із смт Добрянка. Під час проведення виставок майстри розповідають про свої творчі захоплення, діляться досвідом.

Значний інтерес викликала в мешканців району виставка «Вироби з бісеру та полімерної глини», що вперше експонувалася 2017 року до Дня Незалежності України й дотепер продовжує дивувати відвідувачів новими роботами. Виставка об'єднує талановитих майстрів, які зберігають та розвивають національні традиції, сприяють позитивним змінам через творчість: Ірина Федорівна Лебедко, Ольга Євгеніївна Мишко, Ірина Миколаївна Башева, Оксана Петрівна Бевзюк, Оксана Григорівна Плюйко, Оксана Василівна Величковська, Вікторія Олександрівна Правдивець, Тетяна Іванівна Кононенко. Справжнім відкриттям стали картини з бісеру самобутньої майстрині — учительки математики Ріпкинської ЗОШ № 2 Ірини Федорівни Лебедко. Її рукотвори вразили довершеними композиціями, передачею відтінків. На картинах О. Величковської, лікаря Ріпкинської центральної районної лікарні, присутня релігійна, національно-патріотична тематика, зображено традиційні заняття місцевого населення — полювання та рибальство. Квіти, тварини, пейзажі, «україночки» представлені в роботах Тетяни Іванівни Кононенко, Ольги Євгеніївни Мишко, Оксани Петрівни Бевзюк, Оксани Григорівни Плюйко. Оригінальну жіночу біжутерію з полімерної глини створила Вікторія Олександрівна Правдивець — приватний підприємець з м. Чернігова. Її роботи вирізняються поєднанням традиційних і новітніх форм, вишуканим колоритом.

У Музеї широко застосовують сучасні форми експозиційної практики: проводять тематичні ознайомлення з народним ткацтвом, народною кухнею, організовуючи майстер-класи (ткання на верстаті, виготовлення страв у печі, вишивка, плетіння з бісеру тощо).

Важливими для збереження, розвитку народних ремесел у Ріпкинському районі є постійні виставки «Українські народні промисли та ремесла», які широко демонструють народну творчість цього регіону. На них представлено гончарні вироби, лозоплетіння та вишивку. Безперервну традицію гончарства зберігає відомий осередок у с. Олешня, де сучасні майстри наслідують професію від діда-прадіда. Також експонується багато виробів із глини майстра І. Бібіка, який відродив давню техніку задимлення, відому на Чернігівському Поліссі. Увагу відвідувачів завжди привертають плетені декоративні вироби з лози, як-от: крісла та кошики, які своєю витонченістю можуть прикрасити найвишуканіший інтер'єр сучасних будинків і квартир. Осередком лозоплетіння є територія Радульської селищної ради, де свого часу працював промкомбінат та виготовляли різноманітні вироби з лози. Це колись поширене ремесло було занедбане і призабуте, а нині поступово відроджується завдяки народним умільцям. Досвід і практика засвідчують, що інтерес до плетених виробів та попит на них постійно зростають, а сама техніка лозоплетіння вдосконалюється, відповідно витвори стають більш якісними та гарнішими.

Окрасою цих виставок є вишивка місцевих майстринь, виконана різними техніками. Експозиційний зал прикрашають українські жіночі сорочки, сукні, рушники, скатертини та прикраси на подушки. Сучасна народна вишивка розвивається на основі традиційної спадщини минулого та нинішніх досягнень художньої культури українського народу. Місцеві традиції продовжують вишивальниці Юлія Миколаївна Дирявіна, Ніна Василівна Вітченко із с. Петруші.

У Музеї відбулась унікальна фотовиставка «Портрет солдата» робіт журналістки онлайн-ресурсу «Цензор. НЕТ», фотографа з Києва Вікторії Ясинської. Ініціатором її проведення стали просвітяни району, завдяки райдержадміністрації, допомозі й організації відділу культури і туризму РДА, районного історико-



Правдивець Вікторія. Вироби з полімерної глини:
браслет, намисто, колъє. м. Чернігів

Величковська Оксана. Ікона «Боже сімейство».
Вишивка бісером.
смт Ріпки Чернігівської обл.

*Бевзюк
Оксана.*
«Снігурі».
Вишивка
бісером.
смт Ріпки
Чернігів-
ської обл.



Башева Ірина. Сукня жіноча.
Вишивка бісером.
смт Замглай
Ріпкинського р-ну
Чернігівської обл.



Прокоп'юк Михайло.
«Хмари над землею».
Картон, олія.
м. Чернігів

краєзнавчого музею, за сприяння ГО «Єдина родина Чернігівщини» та обласного молодіжного центру Чернігівської обласної ради задум удалося втілити.

На виставці показано унікальну серію світлин воїнів-співвітчизників, зокрема з Чернігівщини, котрі добровольцями або за призовом пішли на війну на Сході і брали участь у бойових діях, ціною власного здоров'я й життя відстоювали незалежність і територіальну цілісність України, мирне небо над нами. Фотографії мають напівдокументальний характер: разом з портретами воїнів подано цитати, що відображають їхні думки, переживання та військовий досвід, який вони набули на війні. На світлинах, які відзняті авторкою в госпіталі, деякі — на вулиці, інші — на фронті, воїни різного віку та соціального статусу. Кожна з них — справді унікальна й передає щире почуття любові до Батьківщини, непереборне бажання захистити свій народ, своїх рідних. Важливим моментом є те, що авторка робіт намагається показати не лише зовнішність українського воїна-захисника, але і його психологічний портрет, душу бійців. Фотомайстер знайомить суспільство з людьми, які є серед нас, котрі не залишилися байдужими до подій

на Сході й ризикували своїм життям, керуючись власними переконаннями. Світлина експонувалися в Сполучених Штатах Америки, у великих українських містах: Дніпрі, Запоріжжі, Одесі, Львові, Полтаві й інших обласних центрах, а також у тих містечках, звідки родом самі герої.

На відкритті фотовиставки серед численних гостей були, зокрема, представники громадської організації «Єдина родина Чернігівщини», яка об'єднує сім'ї загиблих воїнів АТО: батько полеглого на війні на Сході героя Андрія Шанського Микола Шанський, матері загиблих воїнів-земляків Дмитра Куриленка і Дмитра Шелупця Світлана Куриленко і Наталя Шелупець, учасник бойових дій у зоні АТО Павло Манько із смт Замглай. Така виставка має непересічне значення для висвітлення правди про війну на Сході, про самопожертву й незламність, героїзм простих солдатів і водночас для національно-патріотичного виховання всіх громадян, у тому числі молодого покоління.

Виставкова діяльність засвідчує значну роль, яку відіграє Ріпкинський історико-краєзнавчий музей у збереженні та відродженні регіональних традицій народної культури та патріотичному вихованні молоді.